

Lyhyt taustoitus dioihin (12) ohjaajalle tutustuttavaksi ja käytettäväksi oman harkinnan mukaan:

1. Kyselyn toteuttaa Omaishoitajaliiton Jangsterit - nuoret hoivaajat meillä ja muualla-hanke yhteistyössä Espoon seurakuntayhtymän kanssa. Toivomme myös **isosten** vastaavan kyselyyn, mutta vastaaminen on kaikille vapaaehtoista. **Vastaavaa kyselyä ei ole Suomessa tehty, ja kyselystä saatava tieto on tärkeää ja arvokasta.** Tietomme nuorista hoivaajista perustuu tällä hetkellä ulkomaisiin tutkimuksiin ja kokemuksiin. Painetussa **tiedotteessa** kerrotaan kyselystä lisää. Espoon seurakuntayhtymän sivuille ajankohtaisiin tulee linkki, josta pääsee hankkeen sivuille lukemaan (esim. vanhemmat) kyselyn tiedotetta. Kyselyyn vastaaminen tapahtuu anonyymisti eli **ilman tunnistettavia henkilötietoja.** Vastaajat voivat osallistua **arvontaan**, jonka voittoina on leffalippuja (10x2). Arvonta tehdään kesän jälkeen ja **yhteystietoja (puh. tai s-posti) käytetään vain arvonnassa.** Jangsterit-kynän (1 kpl) ja kirjanmerkin voi halutessaan ottaa.
2. Tutustutaan asiaan muutamien (**kuvitteellisten**, mutta hyvin mahdollisten) tarinoiden kautta. **Nuoret hoivaajat ovat määritelmän mukaan alle 18-vuotiaita lapsia ja nuoria, jotka auttavat säännöllisesti sairasta, vammaista tai iäkästä perheenjäsentään tai muuta läheistä ihmistä.** Heidän tilanteensa voivat olla hyvin monenlaisia ja sisältää niin huolen- kuin vastuunkantoa. Joskus lapsi tai nuori voi kantaa perheessä aikuisen vastuuta. Nuoret hoivaajat -käsitteen lisäksi käytetään myös käsitteitä nuori omaishoitaja tai lapsiomainen.
3. Tällä tytöllä on mielteliäs katse. Hänen mieltään painaa huoli äidin muuttuneesta käytöksestä. Äiti ei jaksa olla kiinnostunut lapsestaan. Mikähän äitiä vaivaa?
4. Nuori voi olla huolissaan isovanhempansa arjen sujumisesta ja ottaa siitä vastuuta. Muistisairaudet ovat hyvin yleisiä ja vaikuttavat vanhojen ja joskus myös työikäisten ihmisten arkeen.
5. Perheen asioista, etenkin huolestuttavista tai hyvin yksityisiksi koetuista, ei ole helppo jutella muiden kanssa. Ajatellaan, että muita samassa tilanteessa olevia ei ole kavereiden tai saman ikäisten joukossa. Juttelu luotettavan kaverin tai aikuisen kanssa voisi auttaa paljon. Saisi ehkä tietoa vanhemman sairaudesta ja huomaisi, että samassa tilanteessa on muitakin. **Vertaisten** kanssa jutteleminen on helppoa, he ymmärtävät oman kokemuksensa perusteella.
6. Yksilöiden ja perheiden elämään voi tulla **muutoksia myös äkillisesti ja odottamatta.** Näin tapahtuu silloin, kun ihminen joutuu esimerkiksi onnettomuuteen. Hän tarvitsee ehkä loppuelämänsä apua läheisiltään. Mutta toivottavasti mahdollisimman monenlaisia hyviä asioita on elämässä onnettomuuden jälkeenkin.
7. Joskus vanhempi ei **fyysisen tai psyykkisen sairauden** takia jaksa tai pysty huolehtimaan vanhemmuuteen kuuluvista asioista. **Perheen ulkopuolella asiasta ei välttämättä tiedetä eikä nuorelta kysytä, mitä hänelle ja perheelle kuuluu.**
8. **Suomessa ei vielä toistaiseksi ole tunnistettu nuoria hoivaajia.** Monissa maissa heidät on "löydetty" jo yli 20 vuotta sitten ja tukitoimia kehitetty heille ja heidän perheilleen. Britanniassa on kesäisin isoja festareita, joista löytyy paljon videoita netistä.
9. Muutama fakta: emme siis tiedä minkä verran nuoria hoivaajia Suomessa on. Lastensuojelun keskusliiton karkean arvioin mukaan (huomioitu perheen samanaikaiset vammaistuet/työkyvyttömyyseläkkeet ja lapsilisät) 5-17 -vuotiaissa 4000 – 22 000 nuorta hoivaajaa. Aikuisia omaishoitajia, joilla pääasiallinen vastuu sairaan tai vammaisen läheisen hoidosta, on 350 000. Omaishoidon tukea saavia on n. 44 000. **Ilman omaisten apua emme tulisi toimeen!**
10. Lopuksi tiivistetysti: Ulkomailta runsaasti tutkimustietoa asiasta. Tiedetään määriä ja millaisia vaikutuksia hoivatilanteella ollut. **Yksin ei kannata asiaa jäädä pohtimaan**, vaan jutella luottoihmisten kanssa tai soittaa vaikka nuorten palveleviin puhelimiin. **Riparilla on hyvä tilaisuus jutella ohjaajien, isosten tai muiden riparilaisten kanssa**, jos asiat mietityttävät. Vaikka tässä on puhuttu paljon huolista ja vastuista, kertovat nuoret myös **positiivisista asioista**, kuten hoivatilanteen vuoksi tiivistyneistä perhesuhteista. Roolistaan ja panoksestaan voi syystä olla ylpeä, mutta yksin ei tilanteeseen kannata jäädä. Jos aika riittää ja kiinnostusta löytyy (ja tekniikka pelaa), voi dialla olevasta linkistä mennä katsomaan **Kirsin nuoren hoivaajan tarinan (n. 5 min).**
11. Viimeisessä diassa käytännön ohjeita ja taustaa kyselyyn liittyen, jos tuntuu, että vielä tarpeen.
12. Suuret kiitokset kaikille! Hyvä ohjaaja, kuulen mielelläni ajatuksiasi tai kommenttiasi asiasta (malla.heino@omaishoitajat.fi).